

ଖାଲି ପାଦରେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ରହିଛି ଅନେକ ପରମ୍ପରା ଏବଂ ପ୍ରଥା । ବୈଦିକ ଯୁଗରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଅନେକ ପ୍ରଥା ଆଜି ମଧ୍ୟ ଭାରତରେ ପ୍ରଚଳିତ ହେଉଛି । ଯେମିତିକି ମନ୍ଦିରରେ ଖାଲି ପାଦରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଏକ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରଥା । ତଥାପି, କାପାଳୀମାନଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମର ଲୋକମାନେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କର କୋଡ଼ା କିମ୍ବା ଚପଲ କାଢ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ମନ୍ଦିରଗୁଡ଼ିକ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ଭକ୍ତମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପବିତ୍ରତା ବଜାୟ ରଖିବା ଉଚିତ । ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ କୋଡ଼ା ବିନା ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ସଫଳତର ସଂଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିବେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କଠାରୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇବାର ଏକ ଉପାୟ । ପୌରାଣିକ କଥା ଅନୁଯାୟୀ, ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ

ମନ୍ଦିରକୁ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ସେଠାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଭଗବାନଙ୍କ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପରି..

ଉପାସନାଗୁଡ଼ିକର ଲାଭ ପାଇପାରିବେ । ବିଶ୍ୱାସ ଅନୁଯାୟୀ, ମନ୍ଦିର ଏପରି ଏକ ସ୍ଥାନ ଯାହା ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ । ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ମନ୍ଦିରରେ ଖାଲି ପାଦରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ପାଦ ଦେଇ ସକାରାତ୍ମକ ଶକ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରେ । ଏହା ଆପଣଙ୍କ ମନକୁ ଶାନ୍ତ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଖାଲି ପାଦରେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାର କିଛି ମହତ୍ତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ଏହା ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାପଣ୍ଡିତ ହିନ୍ଦୁ ପରମ୍ପରା । ମନ୍ଦିରକୁ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ସେଠାରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଭଗବାନଙ୍କ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପରି । ଦେବତାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ପାଳନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତଥାପି, ଏହା ପରମ ବେତନା ବା ହୁତୁକ୍ତ ସହିତ ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ପର୍କକୁ ମଧ୍ୟ ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରିବ ।

ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ବାହନ

ଦେବା-ଦେବତାଙ୍କ ସହ କଡ଼ିତ କାହାଣୀ ଓ ଚିତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ସହ କୌଣସି ପକ୍ଷୀ କିମ୍ବା ପଶୁକୁ ତାଙ୍କର ବାହନ ଭାବେ ଦେଖିଥାନ୍ତେ । ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ଏହି ବାହନମାନେ ସର୍ବଦା ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଥାଆନ୍ତି । ତେବେ ଆସନ୍ତୁ ଜାଣିବା କେଉଁ ଦେବାଦେବୀଙ୍କର କେଉଁ ବାହନ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ବାହନମାନେ ଦେଖିବାକୁ ବହୁତ ସାମାନ୍ୟ ଅଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦେବାଦେବୀମାନେ କାହିଁକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ନିକଟ ବାହନ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ଆସନ୍ତୁ ଜାଣିବା ଏ ସଂପର୍କିତ କିଛି ପୌରାଣିକ କଥା । ବୃଷର ନୟା ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କ ବାହନ । ବୃଷର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତ ରହିଥାନ୍ତି । ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ଚାରିଗୁଣ ଶ୍ୟାମ, ଦୟା, ଦାନ ଏବଂ ତପ ବୃଷର ନୟାଙ୍କର ଚାରିଗୋଟିରେ ରହିଛି । ପୁରାଣ କଥା ଅନୁସାରେ ଭଗବାନ କାର୍ତ୍ତିକେୟଙ୍କ ତପସ୍ୟା ଓ ସାଧନା ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ କାର୍ତ୍ତିକେୟଙ୍କୁ ମୟୂର ବାହନ ଭେଟି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ କାର୍ତ୍ତିକେୟ ମୟୂର ବାହନକୁ ପ୍ରହର କଲେ । କାରଣ ମୟୂର ଯେ କାର୍ତ୍ତିକେୟଙ୍କ ମନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ତରଳ । ପୂର୍ବକୁ ଶକ୍ତି କୁହାଯାଏ ଏବଂ ସିଂହ ହେଉଛି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ପରାକ୍ରମୀ ଓ କ୍ଳେଶର ପ୍ରତୀକ । ସେଥିପାଇଁ ମା' ପୂର୍ଣ୍ଣା ଝିଅକୁ ନିକଟ ବାହନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସରସ୍ୱତୀ ପବିତ୍ରତାର ପ୍ରତୀକ ଭାବେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ କରାଯାଏ । ହଂସକୁ ବାହନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ମା' ସରସ୍ୱତୀ ଦର୍ଶନକ୍ଷେତ୍ର ଯେ, ଜ୍ଞାନ କଥାରେ ଲିଖାଯିବାର କରାଯାଇ ପାରେ । ଚରକର ଗୀତରେ ଏହାର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ, ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଭିତରେ ସମସ୍ତ ପୁଣି ନିବାସ କରନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ଗନ୍ତୁ ଦେବ ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାହନ ଅଟେ ଯେ ।

ମୃତ୍ୟୁ ସମୟ ଆଗତ ହେଲେ...

ମୃତ୍ୟୁ ହେଉଛି ଧୂଳି ସତ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ମାତ୍ରକେ ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । କଣେ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ କି ନେଇଛି ମାନେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିବ, ଏଥିରେ ତିଳେ ମାତ୍ର ସମ୍ଭେଦ ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁକୁ ନେଇ ପୁରାଣରେ ଅନେକ କଥା ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ମୃତ୍ୟୁ ଆସନ୍ତୁ ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଏ । ଆସନ୍ତୁ ଜାଣିବା ମୃତ୍ୟୁ ବେଳେ ଘଟୁଥିବା ୧୦ଟି ସଙ୍କେତ ବିଷୟରେ ଯାହା ମୃତ୍ୟୁ ଆଡ଼କୁ ଚାଣି ହୋଇ ଯାଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଜଣାପଡ଼େ...

୧. ଯେତେବେଳେ କଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପାଣି, ତେଲ, ଦର୍ପଣ ଆଦିରେ ନିଜ ପ୍ରତିଛବି ଦେଖାଯିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ବେଳ ଆଗତ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ।
୨. ମୃତ୍ୟୁ ନିକଟତର ହେଲେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ହ୍ରାସ ପାଏ । ଫଳରେ ସେ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରେ ନାହିଁ ।
୩. ଶେଷ ସମୟରେ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଭଲ ମନ୍ଦ କର୍ମ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆଖି ଆଗରେ ନାଟିଯାଏ । ସମସ୍ତ ଛୋଟ ବଡ଼ ଘଟଣା ଏହି ସମୟରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୋଇଥାଏ ।
୪. ଯିଏ ଭଲ କାମ କରିଥାଏ ଶେଷ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଏକ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକର ଆସିଥାଏ । ଫଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ବେଳେ ସେ ଆଦୌ ଭୟଭୀତ ହୋଇନାଥାନ୍ତି ।
୫. ଗରୁଡ଼ ପୁରାଣରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାଣୀ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟ ନିକଟତର ହୋଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସ୍ୱୟଂ ଯମରାଜ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରକଟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।
୬. କୁକର୍ମ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ମୃତ୍ୟୁ ପାଖରେ ଆସିଲେ ତା' ସାମ୍ନାରେ ଯମରାଜଙ୍କ ଭୟଙ୍କର ରୂପ ଆସି ଉଠାଏ, ଫଳରେ ସେ ଭୟରେ ରହିଥାଏ ।
୭. ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରିବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱର ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେ କିଛି କହିବାକୁ ଚାହଁଲେ ମଧ୍ୟ କହିପାରେ ନାହିଁ । ଗଳାକୁ କେହି ଚିପି ଧରିବା ଭଳି ତତ୍ତ୍ୱ ଘଟୁ ହୁଏ ।
୮. ଯମଦୂତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅଗୋଚର ଶରୀରକୁ ନିଜ ସହ ଯମରାଜଙ୍କ ଦରବାରକୁ ନେଇଯାଏ ।
୯. ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପାପୀ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଯମଦୂତମାନେ ବାହୁମାର୍ଗରେ ଯମଲୋକ ନେଇଯାଆନ୍ତି । ସେଠାରେ ବ୍ୟକ୍ତିର କର୍ମ ଲେଖାଯାଏ । ପରେ ଯମଦୂତ ପୁଣିଥରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶରୀରକୁ ପୃଥିବୀକୁ ନେଇ ଆସନ୍ତି ।

ପ୍ରତିଦିନ ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ଅନେକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣାଯାଇଥାଏ । ଏହାର ରହସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପୂଜକମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଅସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଭାରତରେ ରହିଛି ଅନେକ ବୈଦିକତ୍ୱମୟ ମନ୍ଦିର । ଏହିସବୁ ମନ୍ଦିର ପକ୍ଷୀତରେ ରହିଛି କିଛି ପୌରାଣିକ ତଥା ଐତିହାସିକ ଘଟଣାବଳୀ । ପ୍ରତି ମନ୍ଦିରର ରହିଛି ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ମାନ୍ୟତା ତଥା ଚମତ୍କାରିତା । ଯାହା ଲୋକଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏମିତି କିଛି ମନ୍ଦିର ରହିଛି, ଯାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ରହସ୍ୟମୟ ଏବଂ ବିଚିତ୍ର । ଭାରତରେ ଏପରି ଏକ ମନ୍ଦିର ରହିଛି ଯେଉଁଠାରେ ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ଭିତରେ କଥା ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେହି ମନ୍ଦିରଟି ହେଉଛି ରାଜ ରାଜେଶ୍ୱରୀ ତ୍ରିପୁରା ସୁନ୍ଦରୀ ମନ୍ଦିର । ବିହାରରେ ରହିଛି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତ୍ରିପୁରା ସୁନ୍ଦରୀ ମନ୍ଦିର । ଏହି ମନ୍ଦିରଟି ୪୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମନ୍ଦିର ତତ୍ତ୍ୱସାଧନା ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଛି । ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ତନ୍ତ୍ର ସାଧକମାନେ ଏହିଠାରେ ତ୍ରିପୁରା ସାଧନା କରି ସିଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ କରିଥାନ୍ତି । ଦେବୀ ତ୍ରିପୁରା ସୁନ୍ଦରୀ ବହୁତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ । ଏହି ମନ୍ଦିରର ସବୁଠାରୁ ରହସ୍ୟମୟ କଥା ହେଉଛି ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ଭିତରେ କଥା ହୋଇଥାନ୍ତି । କୁହାଯାଏ ଯେ, ମନ୍ଦିର ରାତ୍ର ପହୁଡ଼ ପରେ ଏହି ମନ୍ଦିରରେ କେହି ରୁହନ୍ତି ନାହିଁ । କେବଳ ମନ୍ଦିର ପରିସର ବାହାରେ ରାତ୍ର ଜଗୁଆଳି ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ଅନେକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣାଯାଇଥାଏ । ଏହାର ରହସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପୂଜକମାନେ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଅସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏହି ମନ୍ଦିର ଉପରେ ଗବେଷଣା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ପାରିନାହାନ୍ତି । ହେଲେ ମନ୍ଦିର ଗାତ୍ରରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଦିନ କିଛି ବିଳକ୍ଷଣ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହିମାନେ ରାତ୍ରରେ ଜୀବନ୍ତ ରୂପ ନେଇ ପରସ୍ପର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ କରିଥାନ୍ତି ବୋଲି ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି । ତ୍ରିପୁରା ସୁନ୍ଦରୀ ମନ୍ଦିରରେ ରହିଛି ଏହିଭଳି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟମୟ ଘଟଣା ।

ସୁସ୍ଥ ରହିବା ପାଇଁ ୧୦ଟି ଟିପ୍ପଣୀ

ଆଜିକାଲି ସୁସ୍ଥ ରହିବା ପାଇଁ ଲୋକମାନେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ସବୁଜିନିଷ ଭୋଜନ ଗ୍ରହଣ କରି ଶରୀରକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । କିଛି ସହଜ ଓ ସରଳ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ଭିତରେ ସୁସ୍ଥତା ଲାଭ କରିହେବ । ଖାଦ୍ୟକୁ ଭଲ ଭାବେ ଚୋବାଇ ଖାଆନ୍ତୁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପାଚନକ୍ରିୟା ଠିକ୍ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଶରୀର ସୁସ୍ଥ ରହେ । ଦୃଢ଼ହାର ଓ ରାତ୍ରି ସମୟରେ ଭୋଜନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସାଲାଇ ନିଷ୍ପନ୍ନ ଖାଆନ୍ତୁ । ଅଗାଧ ଅଳ୍ପ ରୋକଡ଼ ରଖି, ସେଥିରେ ରୁଚି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ । ରାତିରେ କମ୍ ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତୁ । ଖାଦ୍ୟରେ ଲୁଣର ବ୍ୟବହାର କମ୍ କରନ୍ତୁ । ପରିବହନର ଚୋପାଳ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଛଡ଼ାନ୍ତୁ ନାହିଁ । ପାଖପଡ଼ୁଥିବା ସୁନ୍ଦର ରହନ୍ତୁ । ସବୁଜ, ହଳଦିଆ, ଲାଲ୍ ରଙ୍ଗର ଫଳ ଓ ପନିପିରିଆ ଅଧିକ ଖାଆନ୍ତୁ । ଅଧିକ ଦିନ ଖାଦ୍ୟକୁ ଫ୍ରିଜ୍ରେ ରଖି ଖାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ । ସକାଳେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କିଛି ସମୟ ଭ୍ରମଣ ପାଇଁ ଯାଆନ୍ତୁ ଓ ନିୟମିତ ବ୍ୟାୟାମ ନିଷ୍ପନ୍ନ କରନ୍ତୁ ।

ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଗାଁ ପାଲଟିଛି ତ୍ରିପୁରାର ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼

ବିଚିତ୍ର ଏହି ବିଶ୍ୱ ଚିତ୍ର, ବିଚିତ୍ର ଚାର ପରିକଳ୍ପନା । ଯେଉଁଠାରେ ଲୁଚି ରହିଛି ଅନେକ ରହସ୍ୟମୟ ତଥ୍ୟ ଓ ପରମ୍ପରା । ଯାହାକି ଆଜି ବି କୌତୁହଳ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ତେବେ ସେହିଭଳି ଏକ ପାହାଡ଼ ହେଉଛି ତ୍ରିପୁରାର ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ । ଯେଉଁଠାରେ ରହିଛି ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି । ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି ତାହା ହେଉଛି ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କର ଏକ ଗାଁ ଏବଂ ସେଠାରେ ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ସେହି ପାହାଡ଼କୁ ଜରି ବସିଛନ୍ତି । ତେବେ ଏହି ପାହାଡ଼କୁ ନେଇ ଅନେକ ଲୋକକଥା ରହିଛି । ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଚକିତ କରିଦିଏ । ଗାଳରୁ ଜାଣିବା, ଏହି ରହସ୍ୟମୟ ପାହାଡ଼ ବିଷୟରେ । ତ୍ରିପୁରାର ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଖୋଦିତ ହୋଇଛି ୯୯ ଲକ୍ଷ ୯୯ ହଜାର ୯୯୯ ପ୍ରତିମା । ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ କିଏ ବସା କେବେ ତିଆରି କଲା ତାହା ଜଣା ପଡ଼ିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କୁହାଯାଏ ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଷ୍ଟମ କିମ୍ବା ନବମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ତିଆରି କରାଯାଇଥିଲା । ତେବେ ଉତ୍ତମ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ସରକାର ଏହାକୁ ବିଶ୍ୱ ଐତିହ୍ୟ ସ୍ଥଳୀ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଭରତୀୟମାନଙ୍କୁ କୁହନ୍ତି କି ଏହି ପଥର ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ବହୁତ ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ମୂର୍ତ୍ତି କାନ୍ଥୋପିଆର ଅଙ୍ଗୋଳକାରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ମୂର୍ତ୍ତି ଭଳି ଲାଗିଥାଏ । ଯାହା ଉପରେ ଉଚିତ୍ତାସକାରମାନେ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସବୁ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଭଗବାନେ କୁହାଯାଏ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଗୋଟେ ଗୋଟିକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ । ତେବେ ଏହି ରଘୁନନ୍ଦନ ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ଅନେକ ମୂର୍ତ୍ତି ଖରାପ ପାଣିପାଗ କାରଣରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଥିବା ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଯାହାକି ଦୁର୍ଲଭ ଅଟନ୍ତି । ଏହି

